

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА»

кафедра філософії права та юридичної логіки

Статус дисципліни: вибіркова
Рівень вищої освіти: другий (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти: магістр
Форми здобуття вищої освіти: інституційна (заочна);
Мова викладання: українська мова;
Форма підсумкового контролю: залік

Петрова Ганна Миколаївна
Посада: доцент
Вчений ступінь: кандидат філософських наук
Тел: 067-684-45-11
E-mail: gannakoguta@ukr.net
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 819
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=I5MNgVEAAAJ&hl=uk>

Консультації очні: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково-педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: електронною поштою, месенджерів і платформи Zoom,
Пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=2441>

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Етичні засади діяльності психолога» є ознайомлення з основними категоріями етики, особливостями професійної етики, моральним змістом професійної діяльності, службовим етикетом і формами ділового спілкування, а також розвиток морально-етичної культури здобувачів вищої освіти, формування гуманістичного ставлення до професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Етичні засади діяльності психолога» є: сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти почуття професійного і громадянського обов'язку, гуманності, толерантності, поважного ставлення до закону, чесності, патріотизму та інших моральних якостей, необхідних професіоналам при виконанні службових завдань; ознайомлення з теоретичними основами професійної етики; вивчення і систематизація основних етичних категорій; ознайомлення з особливостями прояву морального чинника у професійній діяльності; вивчення проблеми морального вибору і моральних конфліктів у професійній діяльності; формування навичок і знань ділового спілкування і службового етикету; набуття здатності орієнтуватися в основних напрямках і течіях сучасної етики, їх безпосереднього відтворення у духовному світі людини.

Конкретні завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння філософсько-методологічного змісту категоріально-понятійного апарату навчальної дисципліни з метою його застосування в практичній діяльності;
- ознайомлення з основними напрямками і течіями сучасної етики, їх безпосереднього відтворення у духовному світі людини;
- вивчення вимог основних нормативно-правових актів у сфері професійної етики;
- дотримання основ службового етикету і форми ділового спілкування.

Тривалість – 3 кредити, загальна кількість годин – 90; аудиторних годин – 18, самостійної роботи – 72

Форми та методи навчання інституційна (заочна); частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

Система поточного контролю: усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування); робота за індивідуальними завданнями; тестування; реферативне повідомлення; поняттєвий диктант; захист проектів (презентацій); поняттєве вправління; групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

Система підсумкового контролю – проводиться у формі заліку, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою цієї навчальної

дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальним планом на семестр для цієї дисципліни.

Пререквізити: основи професійної етики, філософія, конфліктологія.

Постреквізити: філософські проблеми психології, психологія іміджу організації та керівника, педагогіка та психологія вищої школи.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми

За результатами опанування навчальної дисципліни «Етичні засади діяльності психолога» здобувачі набувають інтегральну, загальні та фахові

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання та проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення дослідження та (або) здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
<p>Тема 1. Професійна етика: сутність, завдання, історія виникнення та розвитку</p>	<p>Семинарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етика, мораль і право: спільне і відмінне. 2. Професійна етика як історичне і загальнокультурне явище: традиційні основи і модерні виклики. 3. Етичний інструментарій професійної діяльності психолога. <p>Складання коментованої схеми навчальних питань практичного заняття з теми 1:</p> <p>Професійне самовизначення особи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професіоналізм як простір для самореалізації. 2. Психолог як покликання і професія. 3. Психолог і HR-менеджер: розподіл сфер впливу і професійних компетенцій. <p>Тези до обговорення: етика як філософська і прикладна наука. Мораль і етика: особливості взаємозв'язку. Етика, мораль, моральність: співвідношення понять. Публічне і приватне як простори самореалізації індивіда: конвенційність норм і правил. «Етика автентичності» (Ч.Тейлор). Проблеми особистісної самоідентифікації. «Мужність бути» (П.Тілліх) як виклик сучасності.</p> <p>Мораль у системі соціальних цінностей. Плюралізм цінностей і моральний реалізм сучасного суспільства. «Світове дослідження цінностей» (WVS) як прикладна</p>	<p>Готуючись до семінарського і практичного занять необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> - Моральний вимір особистості й суспільства. - Етика, мораль, моральність. - Етика, мораль і право. - Суспільний договір як етичний і правовий концепт. - Сутність і завдання професійної діяльності у сучасному світі. . 4. Пройти тестування з теми. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моральна свідомість і моральна практика: проблеми взаємодії та взаємозв'язку. 2. Проблеми особистісної самоідентифікації. «Етика автентичності» (Ч.Тейлор). 3. «Мужність бути» (П.Тілліх) як виклик сучасності. 4. Мораль у системі соціальних цінностей. Плюралізм цінностей і моральний реалізм сучасного суспільства. «Світове дослідження цінностей» (WVS) як прикладна форма дослідження ціннісних змін у суспільному житті. 5. Норма як елемент моральної свідомості. Структура моральних норм та їх зв'язок з нормами права. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте порівняльну характеристику формам

	<p>форма дослідження ціннісних змін у суспільному житті. Плюралістичність етичних поглядів сучасності. <i>«Декларація принципів толерантності»</i> (1995). Проблематизація етики діалогу у сучасній філософській, педагогічній і психологічній думці.</p> <p>Етика, мораль і право. Інституційна регуляція суспільного життя у виробленні стандартів і правил. Реалізація базової потреби у безпеці, порядку стабільності як основа формування довіри громадян до соціального менеджменту. Поважне ставлення до закону як поняття моральності. Законодавство у сфері захисту суспільної моралі (Закон України <i>«Про захист суспільної моралі»</i>). Захист прав і свобод людини як вихідна проблема ХХ століття. Нормативно-правова база: <i>«Загальна декларація прав людини»</i> (1948), <i>«Декларація прав дитини»</i> (1959), <i>«Декларація про права інвалідів»</i> (1975) та ін.</p> <p>Соціокультурні передумови формування і становлення професійної етики у сучасному світі. Трудова мораль і професійна етика: співставлення та аналіз понять. Відкритість і прозорість як сучасні базові вимоги професійної діяльності.</p> <p>Професіоналізм як моральнісна риса особистості. Професіоналізм як один із сучасних способів соціалізації людини. Психолог як покликання і професія. Плюралізм методологічних підходів і персональна відповідальність. Специфіка морального фактору в службовій діяльності. Професійна етика і корпоративна культура. Ролі психолога і HR-менеджера у діяльності професійних організацій.</p> <p>Взаємозв'язок етики та права у психології. Етичні кодекси як інструментарій професійної етики. Затвердження <i>Етичних стандартів для психолога</i> (Офіційна організація психологів, Мадрид, 1997). <i>Етичний кодекс психолога</i> (Київ, 1990):</p>	<p>суспільної свідомості та системам регуляції суспільних відносин (мораль, релігія, право).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Співставте дві галузі знань – етику і психологію. Що у них спільного і чим вони різняться між собою? 3. Наведіть приклади солідарної взаємодії моральних і правових норм, а також їх протистояння. 4. Позитивні і негативні аспекти моралі як способу регуляції суспільного життя. 5. Покажіть, у чому Ви бачите у вашому житті моральну сторону. Чи потрібно людині бачити й усвідомлювати моральний бік своїх вчинків чи достатньо просто вести себе у відповідності з вимогами моралі?
--	--	--

	загальний аналіз. Роль і значення етичного кодексу у професійній діяльності психолога.	
<p>Тема 2. Категоріальний апарат сучасної етики і його практичне значення</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Добро і зло як вихідні категорії етики. 2. Совість, відповідальність і моральний вибір. 3. Морально-професійна деформація: причини та шляхи попередження <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань <i>семінарського заняття з теми 2:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Добро та зло як вихідні категорії етики; специфіка застосування даних категорій у професійній діяльності психолога. 2. Свобода людини як етична проблема: <ol style="list-style-type: none"> а) свобода як право кожної людини за народженням; б) свобода і небезпека нерозуміння її цінності. 3. «Мужність бути» (П.Тілліх) як виклик сучасності. <p>Тези до обговорення: Феномен «життєвого світу» (Е.Гуссерль) та його значення у формуванні професіонала. Категорії етики як спосіб осягнення і раціоналізації життєвого світу, публічної і приватної сфери життя.</p> <p>Добро і зло як вихідні категорії етики. Природа і зміст добра і зла, їх співвіднесеність з ідеалом. Добро в системі соціальних цінностей. Критерії добра і зла. Взаємопов'язаність добра і зла. «Банальність зла» (Х.Арендт). Форми вираження добра і зла в людині:</p>	<p>Під час лекційного заняття: законспектувати основні положення теми 2.</p> <p>Готуючись до семінарського і практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> - Доцільність і свобода волі як проблеми філософської етики; їх вираження у світоглядній культурі професіонала. - Етика чеснот. - Чесність як етична проблема. - Людська гідність і гендерна рівність. - Цінність людського життя як проблема етики. 4. Пройти тестування з теми. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен і категорія «життєвого світу» (Е.Гуссерль). 2. «Банальність зла» за Ханною Арендт. 3. «Друга стаття» Сімони де Бовуар як оціночне судження і вирок демократії. 4. «Втеча від свободи» Еріха Фромма. 5. Сенс життя за Віктором Франклом. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть, як Ви розумієте принцип «не протидії злу силою»? Як на Вашу думку, добро має бути «з кулаками»? 2. Проаналізувати і співставити поняття: <ul style="list-style-type: none"> егоїзм – монологізм; спілкування – діалог; милосердя – жалість.

	<p>чесноти і вади. Етика чеснот. Чесність як етична проблема.</p> <p>Доцільність і свобода волі як проблеми філософської етики; їх вираження у світоглядній культурі професіонала. Формування світоглядної позиції щодо мети професійної діяльності.</p> <p>Людська гідність і гендерна рівність. Міжнародні акти щодо захисту людської гідності (<i>Європейська конвенція про захист прав людини й основних свобод, Декларація проти катувань та інших жорстоких нелюдських або принижуючих гідність видів поводження чи покарання</i>). Актуалізація проблеми людської гідності в сучасних умовах утвердження демократії в Україні.</p> <p>Життя і смерть як етична і правова проблема. Цінність людського життя як проблема етики. Поняття моральної свободи і необхідності. Свобода дії, свобода вибору, свобода волі. Свобода «від» і свобода «для».</p> <p>Етичний статус категорій «сенс життя» і «щастя». Концепції сенсу життя і щастя. Зв'язок щастя і сенсу життя з професійною діяльністю (самореалізація, відчуття власної значущості, самооцінка тощо). Основні сучасні підходи до розкриття категорій сенсу життя та щастя.</p> <p>Морально-професійна деформація: сутність та шляхи її подолання. Роль творчості і мистецтва у подоланні професійної і моральної деформації. Альтруїзм і професійне вигорання як етичні проблеми.</p>	<p>3. Здійсніть порівняльний аналіз понять: страх, сором, совість.</p> <p>4. Проаналізуйте відмінності між поняттями добра та блага.</p> <p>5. Проведіть порівняння між свободою «від» і свободою «для».</p>
<p>Тема 3. Формування системи моральних принципів і цінностей професійної діяльності</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування цілісності особистості як запорука прояву нею високих професійних і моральних якостей під час виконання службових повноважень 2. Моральні цінності, їх роль у житті людини 3. Право як цінність. Етичні цінності правової держави 4. Роль Етичного кодексу та 	<p>Під час лекційного заняття: законспектувати основні положення теми 3.</p> <p>Готуючись до семінарського і практичного занять необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):

	<p>професійної етики психолога у формуванні ціннісних орієнтацій професіонала.</p> <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань <i>семінарського заняття з теми 3:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Плюралізм цінностей і моральний реалізм. 2. Цінності і принципи професійної етики психолога: гуманізм, клієнтоцентрованість, професіоналізм. 3. Толерантність і недискримінація як вихідні настанови професійної діяльності. <p>Тези до обговорення: Сутність і специфіка етичних цінностей. Цінності виживання і цінності самореалізації. Потреби і рівність. А.Маслоу: піраміда потреб людини.</p> <p>Етичні цінності професійної діяльності: верховенство права, гуманізм, професіоналізм. Стереотип, упередження, дискримінація як професійні анти-цінності. «Моральна сліпота» (З.Бауман, Л. Донскіс). Расизм і ксенофобія як етична проблема. Релігійна дискримінація і проблема свободи совісті. Мистецтво і релігійні практики як спосіб прищеплення і передачі етичних цінностей.</p> <p>Толерантність і недискримінація як вихідні настанови професійної діяльності. Плюралізм і толерантність у професійній діяльності. Принцип «чесності із собою» (В.Винниченко, В.Шутц) як запорука збереження власної цілісності у професійній діяльності психолога.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Цінності виживання і цінності самореалізації. - Традиціоналізм як проголошення ієрархії усталених цінностей у протиставленні до індивідуалізму. - Патерналізм у діяльності психолога: позитивні та негативні аспекти. - Стереотип, упередження, дискримінація. - Дискримінація і субординація як різні форми соціального порядку. Дискримінація як альтернативна форма регуляції суспільного життя. - Альтруїзм і професійне вигорання як етичні проблеми. <p>4. Пройти тестування з теми.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макс Вебер «Протестантська етика та дух капіталізму»: загальний огляд роботи. 2. Ідея «сродної праці» в етиці Григорія Сковороди. 3. «Конкордизм» Володимира Винниченка. Принцип «чесності із собою». 4. Зигмунт Бауман і Леонідас Донскіс. «Моральна сліпота». 5. Мистецтво і релігійні практики як спосіб прищеплення і передачі етичних цінностей. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як чинити в тих випадках, в яких психолог вимушений обирати між «цивільними» моральними цінностями (наприклад, дружніми чи сімейними зв'язками) та професійним обов'язком? Проаналізуйте ситуацію відповідного морального
--	--	---

	<p>Патерналізм у діяльності психолога: позитивні і негативні аспекти. Клієнтоцентризм як етичний принцип і норма у діяльності психолога. Принцип компетентності і відповідальність у роботі психолога. Професійний стандарт. Відповідальність психолога за наслідки застосування психологічних технологій. <i>«Етичні принципи проведення досліджень за участю людей»</i> (Американська Психологічна Асоціація, 1992).</p> <p>Професійні обов'язки психолога: етичний аспект. Обов'язок як відображення імперативності моральних цінностей. Обов'язок та відповідальність. Співвідношення службового та морального обов'язку у професійній діяльності. Зобов'язання перед громадськістю. Відповідальність. Компетентність. Захист інтересів клієнта. Конфіденційність. Етичні правила психологічних досліджень. Кваліфікована пропаганда психології. Професійна кооперація. Професійний стандарт.</p>	<p>конфлікту під час виконання службових обов'язків та обґрунтуйте Ваш варіант дії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Чи вірне твердження: «Те, що відбуваються вдома між членами подружжя в їхньому приватному житті, є їхньою особистою справою. Поліція і соціальні служби не повинні в це втручатися»? 3. Чи є расизм виключно справою совісті кожної особи? Обґрунтуйте відповідь. 4. Аргументуйте тезу: діти потребують додаткового захисту від порушень прав людини. 5. Висловіть свою позицію щодо думки про те, що людина не повинна створювати сім'ю і народжувати дітей, допоки не зробить кар'єру.
<p>Тема 4. Основні принципи і форми ділового спілкування. Службовий етикет</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань семінарського заняття з теми 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моральна культура особи. Комунікативна компетентність і креативність. 2. Діловий етикет: історія формування та розвитку. Основні принципи ділового етикету. 3. Неформальні стосунки у колективі: формування командного духу, солідарності й пов'язані із цим професійні ризики. <p>Складання коментованої схеми</p>	<p>Готуючись до семінарського і практичного занять необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> - Діловий етикет як історичне явище: історія виникнення та розвитку. - Етика діалогу й етика спілкування у сучасній філософській думці. - Етика, етикет, імідж: співставлення та порівняльний аналіз понять. - Субординація й авторитаризм. - Неформальні стосунки в колективі: «за» і «проти». 4. Пройти тестування з теми.

	<p>навчальних питань <i>практичного заняття з теми 4:</i></p> <p>Формування очікуваної поведінки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративна культура і психологічний клімат в колективі. 2. Вертикальні і горизонтальні стосунки в колективі. Субординація явна і прихована. 3. Сигналізування про неадекватність поведінки колег: дистанціювання, прийом дзеркального відображення тощо. <p>Тези до обговорення:</p> <p>Спілкування у сучасній культурі. Роль спілкування у професійній діяльності. Мета і засоби спілкування. Сутність і різновиди усного та письмового ділового спілкування. Бар'єри у спілкуванні. Комунікативна компетентність і креативність.</p> <p>Поняття моральної культури. Співвідношення понять «моральна культура», «професійна культура», «правова культура» особи. Взаємозалежність розвиненої моральної культури і професійних якостей особи.</p> <p>Поняття етикету. Світський та діловий (службовий) етикет. Діловий (службовий) етикет: історія виникнення та розвитку. Імідж професіонала. Професійна репутація. Культура взаємовідносин як визначальна складова службового (ділового) етикету. Репутація організації: кадрова політика і соціальна відповідальність.</p> <p>Сигналізування про неадекватність поведінки колег: дистанціювання, прийом дзеркального відображення тощо. Вертикальні і горизонтальні стосунки в колективі. Субординація явна і прихована. Субординація як елемент моральної культури особи. Субординація й авторитаризм. Неформальні стосунки у колективі: формування командного духу, солідарності й пов'язані із цим професійні ризики.</p> <p>Психологічний клімат у колективі. Роль психолога у дотриманні колективом норм</p>	<p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративна культура і діловий етикет: співвідношення понять. 2. Дрес-код: історія виникнення і мета запровадження. 3. Мережний етикет. 4. Етикет дозвілля. 5. Роль психолога у дотриманні колективом норм професійної етики. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність усного та письмового ділового спілкування, назвіть їх різновиди. 2. Які особливості індивідуальної культури, на Ваш погляд, особливо ускладнюють взаєморозуміння між людьми? Обґрунтуйте власну позицію. 3. Які етичні прийоми спілкування та стосунки загалом поєднують колектив і особистість? 4. Чому скромність вважається позитивною, а амбіційність – ні? Адже завдяки останній людина частіше досягає бажаного? 5. Чи може сумлінне виконання службових обов'язків бути моральним вчинком? За яких обставин?
--	--	---

<p>Тема 5. Морально-етичні проблеми сучасності та їх відображення у професійній діяльності</p>	<p>професійної етики.</p> <p>Складання коментованої схеми навчальних питань <i>практичного заняття з теми 5:</i></p> <p>Етика творчості і наукової діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтелектуальний потенціал людини: обмежений ресурс чи безмежні можливості? 2. Творчість як самовираження і самоствердження. 3. Етичні засади науково-дослідної діяльності. <p>Тези до обговорення: Прикладний характер сучасного етичного знання. Загальні тенденції сучасного розвитку теоретичних та прикладних етик.</p> <p>Людина, її ідеальний образ в етичному і правовому вимірі сучасності. Ідеал людини та його реалізація в етичних вченнях, правових концепціях і програмах. Тілесність людини як етична і правова проблема сучасності: сексуальність і гендерні ідентичності. «Друга стаття» (С. де Бовуар). Тілесність і маргінальність: норми і відхилення у сприйнятті суспільством і професійним колективом. Девіантна поведінка як етична проблема.</p> <p>Проблема насильства у сучасному суспільстві, його форми. Підстави для легітимності насильства. Смертна кара як морально-правова проблема сучасного суспільства (<i>Загальна декларація прав людини</i>). Феномен ресентименту та його аналіз у сучасній етиці (Ф.Ніцше «Генеалогія моралі»). «Повстання мас» (Х.Ортега-і-Гассет) і «Невдоволення культурою» (З.Фрейд): цивілізація як «репресивна» форма співжиття людей.</p> <p>Виховання й освіта як спосіб протидії злу в історії європейської цивілізації. Принцип навчання і саморозвитку протягом життя. Межі і можливості саморозвитку як етична проблема.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> - Проблема дотримання універсальних принципів етики й моралі у суспільствах перехідного типу. - Мозаїчний характер моралі сучасного суспільства. - Тілесність і маргінальність: норми і відхилення у сприйнятті суспільством і професійним колективом. - Межі і можливості саморозвитку. - Етичний аспект мотивації у виборі майбутньої професії психолога. 4. Пройти тестування з теми. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен ресентименту та його аналіз у сучасній етиці (Фрідріх Ніцше «Генеалогія моралі»). 2. Хосе Ортега-і-Гассет. «Повстання мас». 3. Зигмунд Фрейд «Невдоволення культурою». 4. Мішель Фуко. «Ненормальні». 5. Станіслав Гроф. «Психологія майбутнього». <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи вірне твердження: «Жінки ніколи не зможуть бути професійними психологами, оскільки у них не вистачає стриманості, емоційної стабільності, духовної мужності й авторитетності». 2. Здійсніть етичну і правову оцінку судження: «Люди з
---	---	---

		<p>невизначеною гендерною ідентичністю не мають працювати на державній службі. Це люди з особливими потребами».</p> <p>3. Чи вірне твердження: «Всі митці є людьми з глибокими психічними і психологічними відхиленнями?»</p> <p>4. Чи несе митець відповідальність за результати своєї творчості?</p> <p>5. Наведіть приклади, коли вдосконалення та самовдосконалення виступають різновидом задоволення.</p>
--	--	--

Основні інформаційні джерела

Підручники, навчальні посібники та методичні матеріали

1. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / В. Г. Нападиста, О. В. Шинкаренко, М. М. Рогожа та ін.; наук. ред. В. І. Панченко. К.: ВПЦ "Київський університет", 2019. – 368 с.
2. Бесчасний В.М., Кононенко Т.В., Сабельникова Т.М. Етикет і професійна етика поліцейського. К.: ВД «Дакор», 2019. 216 с.
3. Василевська Т.Е. Етика в публічній службі: підручник. К. : НАДУ, 2018. 256 с.
4. Гринчак А.А. Протидія расизму, ксенофобії та екстремізму: Навчальний посібник. Х., 2018. 248 с.
5. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. 65 с. URL: <http://povaha.org.ua/wp-content/uploads/2015/01/dp-2014-17.pdf>
6. Основні принципи професійної етики поліцейського [Текст]: пам'ятка / В.М. Кравець, Т. А. Кумеда, О. В. Павлишин, Г. М. Петрова та ін.; за наук. ред. М. В. Костицького. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 48 с.
7. Петрова Г. Деонтологічні засади службової діяльності: службовий етикет правоохоронця (поліцейського): пам'ятка. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 100 с.
8. Петрова Г.М. Принципи і стандарти професійної етики як складової запобігання і протидії корупції. Етичні кодекси як інструменти запобігання та протидії корупції. *Антикорупційний менеджмент: Підручник*. К.: НАВС, 2021. С. 193-205.
9. Фуко М. Ненормальные: Курс лекций, прочитанный в Коллеж де Франс в 1974-1975 учебном году. СПб.: Наука, 2005. 432 с.
10. Фромм Е. Втеча від свободи. Х.: КСД, 2019. 288с.

Ресурси

1. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua>
4. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
5. Українська правнича фундація <https://www.facebook.com/ULFoundation/>
6. Програмний продукт “Мультимедійний навчальний посібник «Професійна етика»” / Петрова Г.М., Кумеда Т.А., Кравець В.М. НАВС, 2021.

Технічне та програмне забезпечення навчальної дисципліни

- пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- мультимедійний проектор, комп’ютер/ноутбук/планшет, інтерактивні дошки;
- наявність персонального комп’ютера, мультимедійного проектора, планшета, інтерактивної дошки, навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, сутність людини, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах.

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Політика щодо термінів виконання та перескладання: - умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;
- Перескладання тем реалізується у таких формах:
 - усне і письмове опитування;
 - рецензування відповідей та письмових робіт;
 - обговорення проблемних питань;
 - написання есе, тез тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування:

передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи. Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі:

усне опитування

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

практичні завдання

- уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем;
- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)							Підсумковий контроль		Підсумкова кількість балів
							залік		
Мах 60%							Мах 40%		Мах 100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
5	10	10	10	10	5	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу